

μένη κατόικισται, καὶ αὐτὴ περιφανεστάτῃ τοῖς οἰκήτορσί τε καὶ πᾶσι τοῖς ἄλλοις οἷς αὐχεῖ πόλιν τὴν σύστασιν. ἐμπεριέχει δὲ τῇ διὰ μέσου χώρῳ τὸ πεδίον τοῦτο καὶ ἀμφιμίκτους τινὰς κώμας, ὧν αἱ μὲν πρὸς τῇ πόλει τελοῦσι, Δρουγουβίται καὶ Σαγουδάτοι τὴν κλησιν ὀνομαζόμενοι, αἱ δὲ τῇ συνομοροῦντι τῶν Σκυθῶν ἔθνει οὐ μακρὰν ὄντι τοὺς φόρους ἀποδιδόασιν. πλὴν γειτνιάζουσιν ἀλλήλαις αἱ κῶμαι τὴν οἰκῆσιν, καὶ ἔστι καὶ τοῦτο πρὸς τοῖς ἄλλοις Θεσσαλονικεῦσιν οὐ μικρῶς συμβαλλόμενον, τὸ πρὸς τοὺς Σκύθας διὰ τῶν ἐμπορικῶν μεθόδων συνανاميγνυσθαι, καὶ μάλιστα ὅταν ἔχωσι πρὸς ἀλλήλους καλῶς καὶ μὴ κινῶσιν ὅπλα τὴν μάχην ἐξαγριαίνοντα· ὃ δὴ καὶ πολλῇ τινὶ τῇ πάλαι χρόνῳ παρ' ἑκατέρων μελετηθέν, κοινότητά ζωῆς τὰς χρεῖας ἀλλήλοις ἀμείβουσι, θαυμασίαν τινὰ καὶ βαθεῖαν εἰρήνην ἐν ἑαυτοῖς συντηροῦμενοι. — Joannes Cameniata, De excidio Thessalonicensi. Bonnæ, p. 495—496).

Х в.

№ 6.

Йерисо.

Градецътъ Йерисо се намира на провлака, що съединява Халкидика съ Светогорския полуостровъ, западно отъ канала наричанъ Ксерксовъ. Въ X вѣкъ този прѣдѣлъ билъ въ византийски рѣцѣ, но ималъ освѣнъ грѣцко още и славѣнско население, което се наричало бѣлгарско. За това знаемъ отъ слѣднитѣ документи.

Въ 942 г., при царуването на Романа Старши, при йерисовската крѣпостъ били заселени бѣлгари, на които правителството дало за обработване частъ отъ земята на манастиря Йоанъ Колову. Малко по-късно, въ 960 г., правителството, за да възнагради манастиря за отнетитѣ му земи, подарило му 40 души чифлигари бѣлгари. Въ императорската грамота за това се казва между друго: „На манастиря Йоанъ Колову бѣха подарени 40 освободени отъ данѣкъ чифлигари (парици) въ замѣна на ония малки дѣлове земя, които отдавна сж принадлежали на манастиря въ йерисовската покрайнина; тия чифлигари сж взети отъ заселенитѣ въ тия мѣста славѣни бѣлгари (... παρὰ τῶν ἐνσκηνωθέντων ἔκεισε Σκλάβων Βουλγάρων. — Извѣстія Императ. археол. общества, V, кол. 17).

Този е първиятъ по дата паметникъ, въ който славѣнитѣ да сж наречени бѣлгари. Формата σκλάβος съ значение славѣнинъ е позната у редъ стари грѣцки автори, у Агатия (σκλάβος ἀνὴρ), Теофана, Никифора, въ Чудесата на св. Дими-